

Dendrobium speciosum

Etymologie:

Van het Griekse DENDRON = boom en BIOS = leven, refererend naar de vaak epifietische groeiwijze van soorten. Al komt deze speciosa vooral epifietisch voor. Het geslacht *Dendrobium* is beschreven door Swartz.

Beschrijving :

De plant is erg variabel in vorm. Volgroeide bulben variëren van zo'n 10cm tot 80cm in lengte. Ze hebben allen een volronde vorm aan de basis die enigszins puntig uitloopt naar boven toe, vaak gebogen als een banaan. In Australië worden ze wel eens vergeleken met runderhorens. De stugge bladeren zijn leerachtig en vrij donker van kleur: je kan aan de vorm en kleur vermoeden dat de plant vrij grote hoeveelheden licht kan verdragen. In de regel mag je stellen dat volwassen planten met korte dikke bulben en donkere, soms wat rood-bruin getinte bladeren uit warmere streken komen. Ze vragen dan ook warm drogere condities. Lange smalle bulben met egaal groene bladeren komen wellicht uit iets vochtigere omstandigheden. Maar welke zijn dan de zuidelijkere vormen die liever wat koudere condities hebben? Het is wellicht te gemakkelijk te stellen dat hier sprake is van een vorm die zowat tussen maximum en minimum afmetingen ligt. Vandaar dat ik zou durven aan te raden even wat experimenten uit te voeren. Doet de plant het na een tweetal jaren in een bepaalde omstandigheid niet goed, verhang hem dan. Probeer wellicht eens extreem kouder of juist veel warmer.

Vanuit de top van de scheut, maar ook aan de tegenover gestelde kant van de bladinzet ontspruiten lange bloemenaren. Een bloemaar kan een 100-tal witte, crème tot gele 5cm grote bloemen dragen.

Bloeitijd:

Het is duidelijk seizoensgebonden. De bloei volgt een droogteperiode op en luidt eigenlijk de periode van nieuwe regens in. Dus na de Australische zomer, zeg maar tijdens ons voorjaar, de maanden maart tot juni. Bij ons durft de plant zich aan te passen en groei en rust periode verschuiven.

Verspreiding:

Australische oostkust tot Papua- New-Guinea.

Habitat :

Zowel epifyt als lithofyt. Gewoonlijk in volle zon en op plaatsen waar steeds veel luchtbeweging is.

Cultuurvoorwaarden:
Divers: lees geschiedenis.

Geschiedenis:

Ooit kreeg ik thuis een telefoontje van een vriend. Ik dacht dat hij wou afspreken voor een uitstap naar een kweker. Zijn vraag was echter veel gericht: "Patrick, ik heb reeds enkele jaren een *Dendrobium speciosum*. Hoe moet ik dat ding in bloei krijgen?" De man kweekte reeds jaren een gezonde plant die jaarlijks nieuwe bulben vormt en die zelfs een enkele keer behalve de bloemschede ook effectief bloemen begon te ontwikkelen, doch deze verdroogden voor ze volgroeid waren.

Nu vind ik persoonlijk zo'n vraag recht op de man het moeilijkste dat er is om te beantwoorden. Je stelt dan dat de plant graag wat kouder staat, enige rust wenst samen met een verlagen van de temperatuur en dat liefst na het ontwikkelen van de bulb. Wanneer de bloem begint te ontwikkelen wel terug volop beginnen gieten, enz...

Toch moet ik dat later enigszins relativeren. *Dendrobium speciosum* is typisch een plant waar verschillende liefhebbers een ander kweekwijze zullen voor aanprezen.

Je vindt dan ook in diverse algemene orchideeëngidsen de meest uiteenlopende kweekaanwijzingen.

Bijvoorbeeld:

- De plant verlangt warmte en luchtvochtigheid tijdens haar groeiseizoen met een uitgesproken rustperiode van enige maanden. Indien voldoende afgerijpt, zal de plant in de lente overvloedig bloeien.

- Zuidelijke vormen vragen koudere condities met minimum temperaturen tot 2°C. Noordelijkere vormen vragen warmte. Steeds met een duidelijke rustperiode en veel licht.

Geraak daar maar wijs uit. Ik zou dan ook liever geen duidelijk afgelijnde kweekwijze durven opgeven, maar eerder enkele zaken die me belangrijk lijken de revue laten passeren.

Vooreerst is het belangrijk te weten waar de plant origineel vandaan komt. Immers de natuurlijke verspreiding van de plant varieert vanaf het uiterste zuiden in Australië over de hele oostkust tot in Papua-New-Guinea.

Je begrijpt dat deze grote verspreiding leidt tot zeer uiteenlopende kweekwijzen. Sommige planten groeien op relatief grote hoogte en andere op zeeniveau, sommigen groeien epifytisch in een regenwoud, andere dan weer lithophytisch in zeer warme, fel aan de zon blootgestelde condities. Een plant die van origine warm en droog groeide, moet je dan ook niet koud en vochtig gaan kweken. Mogelijk past de plant zich na enkele generaties aan de nieuwe omstandigheden aan, doch zeker niet in enkele jaren.

Wellicht is een goede observatie en enig geëxperimenteer de beste weg naar succes.

Misschien is een klein beetje aandacht voor wat geschiedenis hier ook op zijn plaats.

Eén van de eerst beschreven Australische orchideeënsoorten is nu net deze *Dendrobium speciosum*. Reeds in 1804 beschreef de Engelse botanicus J.E.Smith deze plant. Hij gebruikte hiervoor plantenmateriaal dat door verzamelaars naar Londen werd gestuurd. Materiaal dat verzameld werd op de rotsen die Port Jackson, de huidige haven van Sydney omsloten. Zelf heeft J.E.Smith Australië nooit bezocht. Uit oude beschrijvingen mag worden opgemaakt dat de plant destijds erg veel voorkwam in die contreien. De industrialisatie langs de kust en ontbossing voortvloeiend uit de voortdurende vraag naar rode ceder heeft de plant momenteel erg zeldzaam gemaakt. Op die rotsen waren er bijzondere condities. Zeer vochtige zeelucht, soms extreme warmte van de weerkaatsende zon op de rotsen, doch in de regel eerder lage temperaturen. De planten die dan weer vlak onder de kust werden gevonden in de ceders stonden haast constant vochtig en koel. De variëteiten die ik hoger vermeldde, komen gewoonlijk iets noordelijker voor, zeg maar warmer. In het AOSB nummer van oktober '94 vind je eventueel een tabel waarin je het onderscheid tussen de diverse variëteiten krijgt uitgelegd. De bloem- en plantvorm is steeds gelijkaardig. Grote en kleur enigszins variabel. Soms wordt ook enig onderscheid gemaakt in de periode van bloei, maar vermits de seizoenen bij ons net anders liggen en de biologische klok van de planten dan ook even bijgesteld dient te worden, durf ik daar bij ons zeker niet op voort gaan. Allen zijn ze gekenmerkt door een aangename geur. Een detail dat vermeld wordt en wellicht niet in de wind mag geslagen worden, is dat eenmaal de bloei begint te ontwikkelen de plant niet mag verplaatst worden of zelfs niet gedraaid worden. De positie ten opzichte van de lichtinval zou een belangrijke rol spelen. Wat als bijzonder interessant mag worden beschouwd, vind ik wel dat op dezelfde bulb vaak tot vier jaar na elkaar bloei kan ontstaan. Vaak is de laatste bloei zelfs de spectaculairste. Men wijt dat aan het langzaam volgroeien van de bulb.

Variëteiten & vormen:

Men spreekt in sommige literatuur over *Dendrobium speciosum complex*. Immers de verscheidenheid in vorm en kleurvariëaties heeft geleid tot opsplitsingen in verschillende variëteiten of zelf afgescheiden species. Ik denk dan naast *Dendrobium speciosum* aan *D. curvicaule*, *D. pedunculatum*, *D. rex* en *D. tarberi*

Bibliografie :

- *American orchid society jaargang 1994 artikels van Allison and Mark Webb*
- *The illustrated encyclopedia of Orchids, Alec Pridgeon*
- *Moussaults Groot Orchideeënboek*
- *Australian native Orchids, Leo Cady and E.R.Rotherham*
- *Encyclopaedia of cultivated Orchids, Hawkes*

Copyright © 2008 P & P Orchids /O.V.V., alle rechten voorbehouden.

